

korn. Ved dennes Stigen mod tidligere Perioder er Flertallet meget betænkelig. Hertil kan bemærkes, at denne Stigning rimeligvis fuldt saa meget skyldes Fæsternes som Ciernes Ønske, idet Fæsterne ofte anse det hensigtsmæssigt at udrede en Sum en Gang for alle mod at sidde for en mindre aarlig Udgift. Endvidere kan det ikke lades ude af Betragtning, at Indfæstningen jo efter Lov af 19de Februar 1861 ikke fortabes, men tilbagebetales forholdsmæssigt, hvis Fæstet ikke vedvarer i 30 Aar. Den misligste Side ved Indfæstningens Erlæggelse, Risikoen for dens mulige Fortabelse, er saaledes bortfalden ved den nævnte Lovs Bestemmelser. Med Indfæstningens Erlæggelse er der imidlertid jo altid forbundet et Rentetab, der maa tages i Betragtning ved Bedømmelsen af Afgiftens Størrelse; naar dette tages med i Beregning, svarer Indfæstningen, opgjort efter almindelig Livrenteberegning, til en aarlig Afgift af 37 Kr. 83 Ø. for hver Td. Hartkorn; naar dertil lægges Værdien af den aarlige Landgilbe m. B. 42 Kr. 66 Øre, udkommer 80 Kr. 49 Ø. som den aarlige Fæsteafgift pr. Td. Hartkorn. Denne Afgift svarer kun til 1,7 pCt. af de opgivne Salgssummer for Selveiergaardene, hvilke andrage 4,732 Kr. pr. Td. Hartkorn, og repræsenterer ikke engang Halvdelen af den Forpagtningsafgift, der kunde paaregnes ved fri Bortforpagtning, af en Selveiergaard. Det skjønnes herefter ikke rettere, end at Fæsterne fremdeles sidde under billige Vilkaar, og det synes ret forklarligt, at de i mange Tilfælde ikke ere særdeles ivrige efter at erhverve deres Fæstegaarde til Cie eller ialtfald ønske at oppebie det Tidspunkt, da der er Rimelighed for, at Fæsteledighed snart vil indtræde.

Naar Flertallet udtaler, at Tvangsforanstaltninger ere nødvendige, særlig overfor Fæstegodset under Eiendomme, der ere i arvelig Besiddelse hos bestemte Familier eller eies af juridiske Personer, kan Mindretallet ikke dele denne Opfattelse. Allerede det, at Fæstegaardene paa Familiegodserne efter de gjældende Bestemmelser som Regel skulle af-

hændes til Fæsterne og deres Nærmeste, indeholder en væsentlig Betryggelse for Fæsterne. Dernæst maa det antages, at Traditionen i Retning af Vedligeholdelsen af ældre eller bestaaende Forhold, derunder billig Behandling af Fæstefamilierne, snarest vil gjøre sig gjældende netop paa Familiegodserne. Da disse Besiddere derhos i Reglen ville være saaledes stillede i økonomisk Henseende, at de ikke ere nødsagede til at være nøieregnende, vil Faren for, at trykkelige Forhold kunne opstaa for Fæsterne, formentlig snarest være mindre paa den Slags Eiendomme end paa de frie Godser, der til enhver Tid kunne stifte Cier.

Til ovenstaaende Bemærkninger, der ere foranledigede ved Flertallets Udtalelser i Betænkningen, tror Mindretallet endnu at burde tilføje enkelte Bemærkninger om nogle af Lovforslagets Bestemmelser.

Som fremhævet i det Foregaaende kan Mindretallet ikke erkjende, at den i Grundloven fastsatte Betingelse for en Expropriation, at denne skal kræves af Almenvellet, er tilstede. Men Mindretallet kan heller ikke erkjende, at Grundlovens anden Betingelse, at der skal ydes fuldstændig Erstatning, fyldestgøres ved Lovforslagets Bestemmelser. Godset skal overdrages til Staten mod: „en Erstatning, der svarer til den Indtægt, som en billigtænkende Besidder maa antages efter Skik og Brug at kunne have af saadant Fæstegods, under Hensyn til de paa samme hvilende Baaend“. Det behøver neppe udtrykkelig at udvikles, at denne Bestemmelse overfor Cierne ikke fyldestgjør den nysnævnte Fordring. At Besidderne i Reglen have været billigtænkende overfor Fæsterne, synes man at ville erkjende ved Bestemmelsen, men denne deres Tænkemaade skal nu komme dem til Skade ved Ansættelsen af Erstatningen for deres Eiendomme. Fuldstændig Erstatning maa i det omhandlede Tilfælde blive Godsets fulde Værdi som Fæstegods, saa at kun den Fæstetvang, der paahviler Godset, herved maa tages i Betragtning. Ifølge Lovforslaget skal Erstatningens Stør-